

Peshat, Midrash and Halakhah I

Marty Lockshin, Torah in Motion 5781

Leviticus 22:27-28

שׁוֹר אֹו כֶּשֶׁב אֹו עֵז כִּי יוֹלֵד וְהָיָה
שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי
וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקָרְבָן אֲשֶׁה לַיהוָה:

וְשׁוֹר אֹו שָׂה אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחָטוּ
בְּיוֹם אֶחָד

When an ox or a sheep or a goat is born, it shall stay seven days with its mother, and from the eighth day on it shall be acceptable as an offering by fire to the LORD.

However, no animal from the herd or from the flock shall be slaughtered on the same day with its young.

Hullin 83a

מתני'. יום אחד האמור באותו ואת בנו -
היום הולך אחר הלילה. את זו דרש רבי
שמעון בן זומא: נאמר במעשה בראשית יום
אחד, ונאמר באותו ואת בנו יום אחד, מה
יום אחד האמור במעשה בראשית - היום
הולך אחר הלילה, אף יום אחד האמור
באותו ואת בנו - היום הולך אחר הלילה.

MISHNA: “One day” that is written in the prohibition against slaughtering an animal **itself and its young, refers to a **day following night**. Rabbi Shimon ben Zoma derived this as follows: It is stated in the story of Creation: “one day,” and it is stated with regard to the slaughter of an animal **itself and its young**: “one day.” Just as “one day” in the story of Creation, refers to **day following night**, so too the phrase “one day” that is stated with regard to the slaughter of an animal **itself and its young**, refers to **day following night**.**

Hullin 83a (cont.)

גמ'. ת"ר, את זו דרש ר"ש בן זומא: לפי שכל הענין כולו אינו מדבר אלא בקדשים, ובקדשים לילה הולך אחר היום, יכול אף זה כן? נאמר כאן יום אחד, ונאמר במעשה בראשית יום אחד, מה יום אחד האמור במעשה בראשית - היום הולך אחר הלילה, אף יום [אחד] האמור באותו ואת בנו - היום הולך אחר הלילה.

רש"י: מעשה בראשית - ויהי ערב ויהי בקר ברישא ערב והדר בקר.

Rashi: **The story of creation:** where it is written "there was evening, and there was morning" —first evening and then morning.

GEMARA: The Sages taught: Rabbi Shimon ben Zoma **offered** this explanation: **Because the immediate context speaks specifically about sacrificial animals, and with regard to sacrificial animals night follows day, one might have thought that even with regard to this prohibition it is so.** Accordingly, he taught: **It is stated here, with regard to the slaughter of an animal and its young: "One day," and it is stated in the story of Creation: "One day." Just as concerning the phrase "one day" that is stated in the story of Creation, day follows night, so too in the phrase "one day" that is stated with regard to the slaughter of an animal itself and its young, day follows night.**

Genesis I

(ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר:
(ד) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב
וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:
(ה) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ
קֶרָא לַיְלָה וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם
אֶחָד:

God said, “Let there be light”; and there was light. God saw that the light was good, and God separated the light from the darkness. God called the light Day, and the darkness He called Night. And there was evening and there was morning (ויהי ערב ויהי בקר), a first day.

Rashbam Genesis I

ויהי ערב ויהי בקר - אין כתיב כאן ויהי לילה
ויהי יום

אלא ויהי ערב, שהעריב יום ראשון ושיקע
האור, ויהי בוקר, בוקרו של לילה, שעלה
עמוד השחר.

הרי הושלם יום א' מן הו' ימים שאמר הק'
בי' הדברות,

ואח"כ התחיל יום שיני, ויאמר אלהים יהי
רקיע.

AND THERE WAS EVENING AND THERE
WAS MORNING ONE DAY: The text does
not write “There was night and there
was day.”

Rather it writes: “There was evening” —
i.e. the light of the first day subsided
and darkness fell—“and there was
morning” —that morning [that came at
the end] of the night when dawn broke.

At that point, ONE DAY of those six
described in the Decalogue (Ex. 20:11)
was completed.

Then the second day began when God
said, “let there be an expanse.”

Rashbam Genesis I (cont.)

ולא בא הכתוב לומר שהערב והבקר
יום אחד הם,

The text has no interest in teaching that an evening and a morning regularly constitute one day.

כי לא הצרכנו לפרש אלא היאך היו
ששה ימים, שהבקר יום ונגמרה
הלילה, הרי נגמר יום אחד והתחיל
יום שיני:

The text is interested only in describing how those six days were constituted—that when the night finished and the dawn broke, one day was completed and the second day began.

Genesis 1:14 and Rashbam

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בְּרָקִיעַ
הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה
וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים:

רשב"ם: ולימים – שהרי מצאת
הכוכבים עד צאת הכוכבים יום אחד.

God said, “Let there be lights in the expanse of the sky to separate day from night; they shall serve as signs for the set times—the days and the years.

Rashbam: AND FOR DAYS: From one appearance of the stars until the next appearance constitutes one day.

Abraham ibn Ezra's *Iggeret ha-shabbat* [The Epistle of the Sabbath]

ויהי בשנת ארבעת אלפים ותשע
מאות ותשע עשרה שנה בחצי הלילה
בליל השבת בארבעה עשר לחדש
טבת ואני אברהם ספרדי אבן עזרא
הייתי בעיר אחת מערי האי הנקרא
קצה הארץ...ואני הייתי ישן ושנתי
ערבה לי, ואראה בחלום והנה עומד
לנגדי כמראה גבר ובידו אגרת
חתומה, ויען ויאמר אלי קח זאת
האגרת ששלחה אליך השבת.

In the year 4919 (= 1159), at
midnight on Friday night, the
fourteenth of Tevet, I, Abraham
the Spaniard, was in one of the
cities of the island that is called
“the corner of the world” . . . I
was pleasantly sleeping. Then I
saw in my dream standing in front
of me a vision that looked like a
man holding a sealed letter. He
said to me, “Take this letter that
was sent to you by the Sabbath.”

Iggeret ha-shabbat (cont.)

ואקוד ואשתחוה לה' ואברך את ה'
אשר נתנה לנו, אשר כבדני זה
הכבוד, ואתפשנה בשתי ידי, וידי נטפו
מר, ואקראנה ותהי בראשית בפי
כדבש למתוק, אך בקראי הטורים
האחרונים חם לבי בקרבי, וכמעט
תצא נפשי.

I bowed low in homage to the LORD and blessed the LORD who had given us the Sabbath for having bestowed this honour on me. I held it in my two hands and my hands were dripping with myrrh. I read it. At first it was as sweet as honey in my mouth. But when I read the last few lines of poetry, my mind was in a rage and my soul almost departed from my body.

Iggeret ha-shabbat (cont.)

ואשאל את העומד לנגדי מה פשעי מה
חטאתי? כי מהיום שידעתי השם הנכבד
אשר בראנו, ולמדתי מצותיו, לעולם
אהבתי את השבת, ובטרם בואה הייתי
יוצא לקראתה בכל לב, גם הייתי בצאתה
משלח אותה בשמחה ובשירים, ומי בכל
עבדיה כמוני נאמן? ומדוע שלחה אלי
זאת האגרת?

I asked the one who stood before me, “What is my sin, what is my transgression? For from the time that I learned about the great God who created us and from the time that I learned of His commandments, I have always loved the Sabbath and have always greeted her enthusiastically. I also always send her off joyfully with song when she departs. Who among all her subjects is as loyal as I? Why did she send *me* this letter?”

Iggeret ha-shabbat (cont.)

ויען ויאמר אלי ציר השבת, הגד הוגד
לה את אשר הביאו תלמידיך אתמול
אל ביתך ספרים פירושי התורה ושם
כתוב לחלל את ליל השבת ואתה
תאזור מתניך בעבור כבוד השבת
להלחם מלחמת התורה עם אויבי
השבת, ולא תשא פני איש.

The emissary of the Sabbath
answered: “She was told that
yesterday your disciples brought
to your house a Torah
commentary, and there it says to
desecrate the Sabbath evening!
So gird your loins for the honour
of the Sabbath. Go fight the
battle of the Torah against the
enemies of the Sabbath. Show
deference to no man!”

Iggeret ha-shabbat (cont.)

ואיקץ, ותתפעם רוחי עלי, ונפשי נבהלה
מאד, ואקום, וחמתי בערה בי, ואלבש
בגדי, וארחץ ידי, ואוציא חוצה הספרים
לאור הלבנה, והנה שם כתוב פירוש
"ויהי ערב ויהי בקר", והוא אומר כי
כאשר היה בקר יום שני אז עלה יום
אחד שלם, כי הלילה הולך אחר היום.

I awoke and was very agitated, and my spirit was greatly troubled. I got up. My anger was burning inside me. I got dressed and washed my hands. I took the books out into the moonlight and saw that an interpretation of the phrase, "And there was evening and there was morning" was written there. It stated that when the morning of the second day began, that was the completion of one full day [of creation], for night follows day.

Iggeret ha-shabbat (cont.)

וכמעט קט קרעתי בגדי, וגם קרעתי
זה הפירוש, כי אמרתי טוב לחלל
שבת אחת, ולא יחללו ישראל שבתות
הרבה, אם יראו זה הפירוש הרע; גם
נהיה כלנו ללעג וקלס בעיני הערלים.
ואתאפק בעבור כבוד השבת,

I almost tore my clothes and tore up that commentary, thinking that it would be better to desecrate one Sabbath and thus keep Israel from desecrating many Sabbaths if they were to see this evil comment. We would also be a laughingstock in the eyes of the uncircumcised ones. But I controlled myself—for the sake of the honour of the Sabbath.

Iggeret ha-shabbat (cont.)

ואדור נדר אם אתן שנת לעיני אחר צאת
יום הקדש עד אכתוב אגרת ארוכה
לבאר מתי ראשית יום התורה, להרים
מכשול ולהסיר פח ומוקש, כי כל ישראל
הפרושים, גם כל הצדוקים עמהם,
יודעים כי לא נכתבה פרשת בראשית
מעשה ה' בכל יום, רק בעבור שידעו
שומרי התורה איך ישמרו השבת,
שישבתו כאשר שבת השם הנכבד,
לספור ימי השבוע.

Still, I vowed that, after Shabbat concluded, I would not sleep until I would write a long letter proving when a Torah day begins, and thus I would remove a stumbling block and a snare. For all Israel—Pharisees and Sadducees—know that the story of the creation, what God created on each day, was written solely so that those who observe the Sabbath would know how to observe the Sabbath. They are to rest in the same way that God rested, according to the count of the days of the week.

Iggeret ha-shabbat (cont.)

... והמאמין בפירוש הקשה הזה
ינקום ה' נקמת השבת ממנו, והקורא
אותו בקול גדול תדבק לשונו לחכו,
גם הסופר הכותב אותו בפירוש
התורה זרועו יבוש תיבש ועין ימינו
כה תכה.

... May God avenge the
vengeance of Shabbat from
anyone who believes this difficult
interpretation. If anyone reads it
out loud, may his tongue cleave to
the roof of his mouth. A scribe
who writes this interpretation in a
Torah commentary, may his arm
wither and his eye dim.

Iggeret ha-shabbat (cont.)

אָנִי שַׁבָּת, עֲטֹרַת דָּת יְקָרִים, רְבִיעִית בְּעֲשׂוֹת הַדְּבָרִים,

וּבֵין הַשֵּׁם וּבֵין בְּנָיו אָנִי אֹת בְּרִית עוֹלָם לְכָל דוֹרוֹת וְדוֹרִים.

וּבִי כָּל מַעֲשָׂיו כְּלָה אֱלֹהִים, וְכֵן כָּתוּב בְּרֵאשִׁית הַסְּפָרִים.

וְלֹא יֵרֵד בְּיוֹם שַׁבָּת אֲזִי מִן, לְמַעַן אֶהְיֶה מוֹפֵת לְהוֹרִים.

אָנִי עֹנֵג לְחַיִּים עַל אֲדָמָה, וּמְרַגּוֹעַ לְעַם שֹׁכְנֵי קְבָרִים.

אָנִי חֲדוֹת זְכָרִים גַּם נִקְבּוֹת, וְשֹׁשִׁים בִּי זִקְנִים עִם נְעָרִים.

Iggeret ha-shabbat (cont.)

וְלֹא יִתְאַבְּלוּ בִּי הָאֲבֵלִים, וְבִי לֹא יִסְפְּדוּ עַל מוֹת יִשְׂרָאֵל.

וְהִשְׁקֵט יִמְצְאוּ עֶבֶד וְאִמָּה, וְהַגָּרִים אֲשֶׁר הֵם בְּשַׁעֲרֵים.

יְנוּחוּן כָּל בְּהֵמוֹת הַן בְּיַד אִישׁ, כְּסוּסִים כְּחֲמוֹרִים כְּשֹׁרִים.

וְכָל מַשְׁכִּיל בְּיִינוּ הוּא מְקַדֵּשׁ, וְגַם מַבְדִּיל חֲשָׁכִים כְּנֹזְרִים.

בְּכָל יוֹם יִמְצְאוּ שַׁעֲרֵי תְבוּנָה, בְּיוֹמֵי נִפְתָּחוּ מֵאָה שַׁעֲרֵים.

מְכַבֵּד מַעֲשׂוֹת דָּרָה, וְכֵן מִן מִצַּא חֶפֶץ וְדַבָּר כָּל דְּבָרִים.

Iggeret ha-shabbat (cont.)

שְׁמַרְתִּיךָ בְּכָל יָמִים, לְמַעַן שְׁמַרְתַּנִּי מֵאֵד מִיָּמֵי נְעוּרַיִם.
בְּזִקְנֹתְךָ שִׁגְגָה נִמְצְאָה בְּךָ אֲשֶׁר הוּבְאוּ אֵלַי בֵּיתְךָ סְפָרִים,
וְשָׁם כָּתוּב לְחַלֵּל לַיִל שְׁבִיעִי. וְאִיךָ תִּחְשָׁה וְלֹא תִדְוֹר נְדָרִים,
לְחִבֵּר אֲגָרוֹת דְּרָךְ אֲמוּנָה וְתִשְׁלַחֵם אֵלַי כָּל הָעֵבְרִים

I protected you all the days because you carefully observe me from the days of your youth.

In your old age a fault has been found in you, for books were brought into your house

in which is written to profane the eve of the Sabbath. How do you remain silent and not vow

to compile letters of truth and send them in all directions?

Lev 23/Exodus 12

אָךְ בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם
הַכִּפּוּרִים הוּא, מִקְרָא-קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָּכֶם . . .
שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן הוּא לָּכֶם, וְעִנִּיתֶם אֶת-
נַפְשֵׁיכֶם; בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ, בְּעֶרֶב--מִעֶרֶב
עַד-עֶרֶב, תִּשְׁבְּתוּ שַׁבְּתֹכֶם .

בְּרֵאשִׁון בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ, בְּעֶרֶב,
תֹּאכְלוּ, מִצֹּת: עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים,
לַחֹדֶשׁ--בְּעֶרֶב.

Mark, the tenth day of this seventh month is the Day of Atonement . . . It shall be a sabbath of complete rest for you, and you shall practice self-denial; on the ninth day of the month at evening, from evening to evening, you shall observe this your sabbath.

In the first month, from the fourteenth day of the month at evening, you shall eat unleavened bread until the twenty-first day of the month at evening.

Genesis 19

וַתִּשְׁקִין אֶת־אָבִיהֶן יַיִן בַּלַּיְלָה הוּא וַתְּבֹא
הַבְּכִירָה וַתִּשְׁכַּב אֶת־אָבִיהָ וְלֹא־יָדַע בְּשֹׁכְבָהּ
וּבְקוּמָהּ:

וַיְהִי מִמָּחָרֹת וַתֹּאמֶר הַבְּכִירָה אֶל־הַצְעִירָה
הֵן־שָׁכַבְתִּי אִמָּשׁ אֶת־אָבִי נִשְׁקֵנוּ יַיִן
גַּם־הַלַּיְלָה וּבֹאִי שֹׁכְבִי עִמּוֹ וְנִחַיָּה מֵאָבִינוּ
זָרַע:

וַתִּשְׁקִין גַּם בַּלַּיְלָה הַהוּא אֶת־אָבִיהֶן יַיִן
וַתִּקֶּם הַצְעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּשֹׁכְבָהּ
וּבְקוּמָהּ:

That night they made their father drink wine, and the older one went in and lay with her father; he did not know when she lay down or when she rose.

The next day the older one said to the younger, "See, I lay with Father **last night**; let us make him drink wine **tonight** also, and you go and lie with him, that we may maintain life through our father."

That night also they made their father drink wine, and the younger one went and lay with him; he did not know when she lay down or when she rose.

Cassuto, M.D., *Commentary on Genesis Part One* (Jerusalem, 1961)

Throughout the Bible there obtains only one system of *computing time*: the day is considered to begin in the morning; but in regard to the festivals and appointed times, the Torah ordains that they shall be observed also on the night of the *preceding day*.